

Advent

Došašće ili advent razdoblje je u crkvenoj liturgijskoj godini, vrijeme pripreme za blagdan Božića. U zapadnom kršćanstvu došašće počinje četiri nedjelje prije Božića, a završava 24. prosinca na Badnjak.

Adventsko vrijeme mnoge od nas podsjeća na djetinjstvo, ali ono nije samo slatka nostalgija već je i očekivanje novoga, boljega početka.

Došašće je vrijeme iščekivanja, vrijeme budnosti, vrijeme pripreme za Božić.

Mnogobrojni hrvatski narodni običaji vezani uz Došašće svjedoče o posebnostima sredine i vremena u kojem su nastali, ali i o vjekovnoj pripadnosti europskoj kulturnoj sredini. U želji da se što dostojnije i što ljepše obilježi Kristovo rođenje tjednima su trajale pripreme za Božić. Molilo se i postilo, ali i družilo, zabavljalo i veselilo. Prizivalo se obilje i proricala budućnost. Tako se zajednički, uz pjevanje i molitvu, išlo na prvu jutarnju misu - zornicu, a već na Sv. Barbaru pojavljivali su se prvi čestitari.

Na Nikolinje se djecu darivalo voćem i plašilo Krampusovim šibama i lancima, dok su u noći Sv. Lucije djevojke, u snu, pokušavale doznati za kojeg će se momka udati.

Tradicionalni, stari hrvatski božićni dar bila je i ukrašena jabuka zvana božićnica, a darivali su je mladići djevojkama. Jedan od običaja koji se sačuvao do danas jest običaj sijanja božićne pšenice kao simbola obnove života i plodnosti. Na dan Svete Barbare ili Svete Lucije sije se pšenica, simbol života u katolika i pripravlja zelenilo za ukras kuće i stola kod svetkovanja. I dok se običaj sijanja pšenice sačuvao i u gradovima, dotle su i u selima gotovo nestali običaji unošenja badnjaka i rasprostiranje slame pod blagdanskim stolom u predvečerje Božića.

U Hrvatskoj se od 1850. običava kititi božićno drveće, a zanimljivo je da su prva božićna stabla bila bjelogorična. Stablo se nekada kitilo jabukama, narančama, šljivama i kruškama, pozlaćenim orasima i lješnjacima te slasticama od šećera i papira ili staklenim figurama ako ih je tko imao. U primorskim krajevima običaj je bio da djeca dom ukrase grančicama kadulje, bršljana ili borovim granama, a simbolika kićenja doma zelenilom označava životnu snagu suprotnu zimskom umrtvljenju prirode. Božićno drveće, a negdje zelene grane, osobito su vidljiv božićni simbol. Okićeni borovi stoje danas po gradskim trgovima i pred javnim zgradama. U kućama i u stanovima oni su središte oko kojega se okuplja obitelj i darivaju djeca na Badnjak ili na Božić. Jaslice, koje se stavljaju pod božićno drveće izravno ukazuju na događaj koji se proslavlja - noć Isusova rođenja.

Adventski vijenac...

U došašću, izrađuje se i stavlja na stol adventski vijenac, simbol iščekivanja Božića.

Adventski vijenac je krug ili prsten od zimzelenog granja sa četiri svijeće. Svake nedjelje u došašću, pali se po jedna svijeća. Bor i božikovina u vijencu simboliziraju besmrtnost, lovor označava pobjedu nad grijehom i patnjom, a cedar snagu i izlječenje od svih bolesti. Lišće božikovine podsjeća na vijenac od trnja, sukladno engleskom vjerovanju da je Kristov vijenac od trnja bio načinjen upravo od bodljikavog lišća ove zimzelene biljke. Često je u njemu i grančica ružmarina, jer ova je biljka prema legendi čuvala Djevicu Mariju na njenom putu u Egipat. Pletenje i ukrašavanje zimzelenih vijenaca davni je običaj nastao još prije pojave kršćanstva. Svijeće na zimzelenim vijencima palila su još drevna germanska plemena kako bi otjerali hladnoću prosinačkih noći, dok su u skandinavskim zemljama palili svijeće na 'krugu zemlje', čime su zazivali ponovni dolazak proljeća i toplih dugih dana.

Prvi adventski vijenac na svijetu pojavio se 1838. u domu za siromašnu djecu "Das Rahe Haus" ("Trošna kuća") u Hamburgu. Mladi evangelički pastor i odgojitelj Johann Hinrich Wichern (1808. – 1881.) okupio je 1883. siročad s ulice te im u jednoj staroj i trošnoj kući ponudio novi dom. Svake je godine za vrijeme došašća sa svojim štíćenicima organizirao trenutke molitve. U svome dnevniku zabilježio je da se u došašću 1838., želeći pronaći način, kako bi svojim štíćenicima došašće učinio što ljepšim, dosjetio da od prvog dana prosinca svakim danom za vrijeme molitve upale jednu svijeću. Oko 1851. Wichernovi su štíćenici, drveni vijenac počeli ukrašavati zimzelenim grančicama. Nakon Prvog svjetskog rata i katolici su počeli raditi adventske vijence.

Četiri svijeće na vijencu znak su četiri adventska tjedna i najčešće su tri ljubičaste i jedna ružičaste boje.

- Prva nedjelja - ljubičasta svijeća - svijeća nade i iščekivanja - stvaranje.
- Druga nedjelja - ljubičasta svijeća - svijeća mira, s porukom pomirenja s svima - utjelovljenje.
- Treća nedjelja - ružičasta svijeća - svijeća radosti i veselja - otkupljenje.
- Četvrta nedjelja - ljubičasta svijeća - svijeća ljubavi - svršetak.

- Također postoji običaj da se na adventski vijenac stavi i peta bijela svijeća – Kristovu svijeća!

Uz adventsku liturgiju, u kojoj mise zornice imaju osobitu draž, vjernici mole i u svojim obiteljima. Svakidašnja obiteljska molitva «Anđeo Gospodnji...» stoga se u Adventu odvija uz upaljene svijeće na vijencu, bez druge rasvjete. U obitelji se potom čitaju adventski tekstovi iz Svetog pisma. Tako po molitvi i čitanju Božje riječi u došašću, članovi obitelji rastu u nadi i u ovom svijetu sami postaju svjetlo Kristovo.

www.adventzagreb.com/hr

Došašće ili Advent

Božićno vrijeme i nova liturgijska ili crkvena godina započinje Adventom ili Došašćem. Došašće je vrijeme pripreve kroz četiri nedjelje za godišnju proslavu Rođenja Gospodinova - Božić, ali ujedno i vrijeme pripreve za drugi, slavni Kristov dolazak. Ono se dijeli u dva dijela. Prvi dio započinje prvom nedjeljom Adventa i traje do 16. prosinca. Liturgija u tom prvom dijelu izražava onaj vid Došašća koji govori o Kraljevstvu Božjem na svršetku vremena i usmjerava na iščekivanje drugog Kristovog dolaska.

Drugi dio Došašća traje od 17. do 24. prosinca, Badnjaka, i to je vrijeme neposredne pripreve za slavljenje Rođenja Gospodnjeg.

Prvi tragovi crkvene pripreve za Božić nalaze se već u V. stoljeću u Siriji, a sama se priprava sastojala od liturgijskog spomena Blažene Djevice Marije Bogorodice i sv. Ivana Krstitelja kao Isusovog Preteče, a obuhvaćala je dvije nedjelje koje su prethodile Božiću. Neko je vrijeme u rimskoj liturgiji postojalo Došašće od šest nedjelja, ali ga je reforma pape Grgura Velikog u VI. stoljeću svela na četiri nedjelje. Tako je ostalo sve do danas. Prva nedjelja Došašća govori o ponovnom Kristovom dolasku kada će Bog po svome Sinu uspostaviti svoje kraljevstvo - novi Božji svijet. Druga i treća adventska nedjelja prikazuju Ivana Krstitelja, Isusovog Preteču, a četvrta nedjelja predstavlja Mariju, Djevicu i Majku koja je rodila Isusa. Može se reći da je Marija vjerom začela Isusa: prije nego li u svome krilu, ona ga je začela u svome srcu. No, čitanja Došašća ne upućuju samo na to kako je bilo onda, "u ono vrijeme", nego žele pobuditi odlučan stav za danas, za ovaj tjedan, za svaki trenutak našega života. Došašće nas odgaja za ljubav koja seže za Bogom i dostiže Ga. Stoga, kršćansko Došašće kao vrijeme radosnog iščekivanja predstavlja svjesnije i intenzivnije proživljavanje onog općeg raspoloženja iščekivanja, karakterističnog za cjelokupni život Crkve. Sav naš život, cijela povijest čovječanstva je veliko Došašće. Ipak, u Došašću se ne slavi samo iščekivanje, već i dolazak našeg Gospodina, Isusa Krista koji traje bez prestanka.

Dubravka Petrović